

Nastavni materijal 8.1

Zašto sloboda ovisi o uspostavi pravila i propisa?

Mogućnosti učenja koje se nude u ovoj jedinki

Međuovisnost u nedostatku vremena

Najdragocjenije sredstvo podučavanja i učenja, kao uostalom i općenito u životu, jeste vrijeme. Kao stručnjaci, nastavnici moraju neprestano odgovarati na pitanje kako u razredu najbolje iskoristiti raspoloživo vrijeme, dok kod interaktivnog učenja odgovornost za to preuzimaju učenici. Uspješna organizacija u ovoj jedinki funkcionirat će samo ako učenici prihvate odgovornost da odvoje vrijeme za međusobno čitanje materijala – prije prve lekcije. U prvoj lekciji samo 10 minuta može se dodijeliti četirima grupama da izaberu temu za javnu raspravu. Ako su propustili unaprijed pročitati materijale, razred će imati jednu ideju manje za odabir – to je primjer u kojoj mjeri ovisimo jedni o drugima (međuovisnost).

Stroga pravila zaštite slobode govora

Javna rasprava mora se odvijati u okviru zadanog vremena. Svi govornici uživaju ista prava na slobodu mišljenja i izražavanja. Raspoloživo vrijeme za govorenje stoga se mora pravedno raspodijeliti, što znači jednako, minutu po izjavi. Čini se paradoksalnim da su neophodna i korisna stroga pravila koja štite našu slobodu. Vremensko ograničenje ima dvostruku funkciju: zagarantovano nam je vrijeme za govorenje i to je pravedno. S druge strane, to svakog govornika ograničava na veoma kratko vrijeme koje ima na raspolaganju pa stoga učenici moraju pažljivo razmišljati šta žele reći. Moraju se fokusirati na osnovne argumente, izostaviti sve što je manje važno, a svoje stajalište iznijeti jasno i sažeto.

Sloboda i ograničenje

Sloboda djelovanja i govorenja koja učenicima stoji na raspolaganju zadana je ili ograničena i definisana, i to na dva načina. Prvo, raspoloživim vremenom za učenje – čas je gotov za otprilike 40 minuta, pa se rasprava mora održati u okviru jednog časa i trajati najviše 20 minuta, budući da tokom tog časa treba odraditi i druge stvari. Drugo, pravila o održavanju rasprave svakom govorniku daju pravedan, ali strogo ograničeni udio u vremenu u trajanju od jedne minute po izjavi. Ograničenje ima strukturalnu dimenziju – tokom cijelog života nedostaje nam vremena – ali i političku, društvenu dimenziju: pravila postavljaju ograničenja bez kojih ne bismo mogli uživati u svojim slobodama, ne kršeći pritom prava drugih. Nedostatak vremena nije nešto o čemu možemo pregovarati, ali pravila jesu.

Škola je život

Dijalektika slobode i ograničenja, ukorijenjena u općem nedostatku vremena, događa se u školi, kao i u javnom životu. U tom smislu, zaista doslovnom, škola *jeste* život.